

1980/81:76

Tisdagen den 10 februari

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 2 innevarande månad.

2 § Andre vice talmannen meddelade att ansökan om ledighet från uppdraget som riksdagsledamot inkommit

*dels från Bengt Kindbom för tiden den 23 februari–den 12 april,
dels från Hans Lindblad för tiden den 10 mars–den 30 april, och
dels från Roland Brännström för tiden den 18 mars–den 30 april.*

Kammaren biföll dessa ansökningar.

Andre vice talmannen anmälde att följande ersättare skulle tjänstgöra i stället för resp. ledamöter, nämligen

Stig Genitz (c) för Bengt Kindbom,

Margit Jonsson (fp) för Hans Lindblad och

Ture Ångqvist (s) för Roland Brännström.

3 § Svar på fråga 1980/81:241 om polisens befogenheter att ingripa mot viss brottslighet

Anf. 1 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Ulla Tillander har – mot bakgrund av en artikelserie i Kvällsposten om illegala spelklubbar m. m. i Malmö – frågat mig om den lagliga kompetensen för polis och kommunala myndigheter enligt min uppfattning är tillräcklig för att stävja den brottslighet som enligt artiklarna har uppdragats i Malmö. För den händelse svaret på denna fråga är nej, har Ulla Tillander frågat om jag är beredd att ta initiativ till erforderliga lagändringar.

I de artiklar som Ulla Tillander hänvisar till uppges att en omfattande brottslighet i form av illegalt spel, olaga spritutskänkning, narkotikaförsäljning, häleri, koppleri och t. o. m. mord har uppdragats i olika lokaler i Malmö

Tisdagen den
10 februari 1981

Om polisens befogenheter att ingripa mot viss brottslighet

såsom biljardhallar, pubar, restauranger, kaféer och privata lägenheter. Mot sådan allvarlig kriminalitet har polisen givetvis långtgående befogenheter att ingripa. Det är emellertid tydligt att kampen mot sådana skiftande former av brott delvis måste föras med olika metoder.

Som bekant har polisen i Malmö under senare år utfört ett stort antal razzior mot sprit-, spel- och narkotikaklubbar. Polisens befogenheter har därvid, enligt vad jag har inhämtat från polisstyrelsen, visat sig vara fullt tillräckliga för att beivra de brott som har förknippats med klubbarnas olagliga verksamhet.

Ett samarbete har vid flera tillfällen etablerats mellan polisen och olika kommunala instanser som socialnämnd, hälsovårdsnämnd, byggnadsnämnd, brandkår och industriverk. Samarbetet uppges vara gott och har också gett resultat.

Sammanfattningsvis anser polisen att den har en god kontroll över den klubbverksamhet som bedrivs i Malmö. De aktuella tidningsartiklarna är – för att citera polisstyrelsen – ”något överdramatiserade”. Polisen avser emellertid att fortsätta med sin övervakning av och sina razzior mot de illegala klubbarna med målet att så småningom kunna helt befria polisdistriktet från dessa.

Ett problem som man från polishåll har pekat på är de svårigheter som hittills har förelegat när det har gällt att förhindra att spelklubbar som har stängts efter en polisrazzia uppstår på nytt i samma lokal. Det var just i syfte att komma till rätta med det problemet som regeringen på min föredragning förra året lade fram förslag till ytterligare åtgärder för att motverka dobbleriet. Den skärpta lagstiftningen har antagits av riksdagen och trädde i kraft nu vid årsskiftet.

Även beträffande en del andra brott som uttryckligen nämns i frågan vill jag erinra om att lagstiftningsarbete pågår eller nyligen har avslutats. Sålunda beslutade riksdagen förra året på regeringens förslag om skärpt hälerilagstiftning, som trädde i kraft den 1 juli 1980. Bland olika åtgärder i kampen mot narkotikabrottsligheten kan nämnas att en proposition (1980/81:76) nyligen har lämnats med förslag till höjning av straffminimum för grovt narkotikabrott m. m. Vidare övervägs f. n. rikspolisstyrelsens framställning rörande nya spaningsmetoder när det gäller narkotikabrott. Jag vill också peka på det arbete som bedrivs inom prostitutionsutredningen (S 1977:01) och 1977 års sexualbrottskommitté (Ju 1977:03).

Anf. 2 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret på min fråga.

I en tid då det talas mycket om åtstramning och behovet av att dra åt svångremmen och detta drabbar människor med starkt begränsade inkomster, är det inte underligt att människor blir chockade och bestörta, vreda och upprörda, då de öppet kan konstatera hur en lönsam olaglig kriminell verksamhet kan grassera med stora pengar i omlopp utan att myndigheterna tycks ha verkliga möjligheter att stoppa det.

Under loppet av en vecka har tidningen Kvällsposten haft en stor

reportageserie, och det är den som har föranlett min fråga. Statsrådet säger i svaret att polisstyrelsen anser att artiklarna är "något överdramatiserade". Självfallet vågar jag inte svära på varje siffra och påstående i artiklarna, men med rimliga krav på bevisvärdet i undersökande journalistik är det helhetsintryck som dessa reportage ger förskräckande – även om de skulle vara "något överdramatiserade". Det är sådant att det inte kan vara på något sätt till fyllest, om saken skulle vara avfärdad med en fråga här i riksdagen och ett svar från justitieministern.

Tvärtom måste det anses vara de rättsvårdande och brottsförebyggande myndigheternas absoluta skyldighet att ta del av den fräcka hantering som mer eller mindre öppet kan fortsätta inför ögonen på allmänhet, kommunala myndigheter och polis. Men detta är inte platsen att redovisa alla de upprörande exempel som reportagen tagit fram.

En illegal verksamhet som det här är fråga om – det kan gälla försäljning av knark, illegalt spel eller prostitution – borde inte kunna få gömma sig bakom oskyldiga fasader i form av försäljning av läsk och wienerbröd. Det är alltför många oskyldiga människor som dras in i detta och skadas. Det kan gälla unga flickor, det ökande knarkbrukets offer bland ungdomar eller alla de invandrare som tar avstånd från detta men som tyvärr blir lidande.

Jag skall ta ett exempel. En pizzeriaägare som dragit på sig 230 000 kr. i skulder för obetald skatt, moms, arbetsgivaravgift, kilometerskatt och 54 felparkeringsavgifter söks förgäves av kronofogden för delgivning, men har alltså inte kunnat nås. Det hindrar inte att samma person samtidigt inregistrerar en ny pizzariafirma. Något förbud mot att upprätta nytt näringsställe kan inte utfärdas förrän vederbörande försatts i konkurs, och det kan inte ske förrän efter delgivning. Verksamheten kan alltså fortgå, oberoende av de futtiga regler som bara tycks gälla de medborgare som inte sätter sig över dem. Det är i alla fall den demoraliserande slutsats som många drar.

Här har alltså en tidning gjort sitt för att lyfta fram dessa svarta skumraskaffärer och denna ekonomiska brottslighet, och då måste det vara en angelägen sak, för att bevara känslan för rättstrygghet, rättvisa och laglydnad, att se till att allt detta inte får bedrivas utan påföljd, vilket nu uppenbarligen sker i alltför många fall.

Jag skulle till slut vilja fråga: Tror justitieministern själv att de åtgärder som redan nu går att vidta och de som aviseras är av den beskaffenheten att de på ett effektivt sätt kan sätta stopp för den verksamhet som jag här har tagit upp?

Anf. 3 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Jag har i mitt svar pekat på en mängd åtgärder som vi har initierat lagstiftningsvägen för att komma åt just de företeelser som Ulla Tillander nämner. Här måste man sätta in åtgärder på många områden, både på de kriminalpolitiska och på de sociala områdena.

Låt mig citera något mera av vad polisstyrelsen i Malmö säger, som ju närmast har att göra med de här problemen:

*Om polisens befo-
genheter att ingri-
pa mot viss brotts-
lighet*

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om polisens befo-
genheter att ingri-
pa mot viss brotts-
lighet*

”Under senare år har brottsspaningsrotelns personal utfört ett stort antal klubbrazior mot sprit-, spel- och narkotikaklubbar inom distriktet, varunder den brottslighet som uppdagats rapporterats och lett till åtal. Polisens befo-genheter för denna verksamhet har visat sig vara fullt tillräckliga för beivrande av de brott som förknippas med klubbarnas olagliga verksamhet.”

I slutet av skrivelsen påpekar polisstyrelsen att den har ett gott samarbete med olika myndigheter. Samtliga porrklubbar inom distriktet har genom brottsspaningsrotelns medverkan stängts helt. Personalen har blivit observant på klubbverksamheter av andra slag och koncentrerar sig nu på att stävja den olagliga verksamheten. Man säger slutligen att brottsspaningsroteln i Malmö kommer som tidigare att fortsätta med sina övervakningar och razzior mot de illegala klubbarna för att förhoppningsvis så småningom kunna befria distriktet från dessa på samma sätt som man gjorde när man lyckades med porrklubbarna.

På det här området lika litet som på andra kommer man naturligtvis inte att kunna nå ända fram, dvs. att helt få bort brottsligheten, men det gäller ju att hela tiden arbeta och att inte ge tappt. Jag tycker att polisen i Malmö har nått bra resultat, bl. a. på grund av det samarbete mellan polis och andra instanser som sker. Av den skrivelse som jag citerade framgår att man vill fortsätta det samarbetet. Jag hoppas därför att jag skall kunna svara ja på den fråga Ulla Tillander ställde.

Anf. 4 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Jag tackar justitieministern också för det kompletterande svaret.

Jag kan instämma i att mycket har gjorts från polisens sida i Malmö. Det är också bra med den målsättning polisen har, att fortsätta med övervakningen och med razziorna mot de illegala klubbarna för att så småningom helt kunna befria polisdistriktet från den här verksamheten.

Det finns ett utbrett medvetande om den ekonomiska krisen i vårt land och om att det behövs kraftåtgärder för att komma till rätta med den. Detta medvetande har bibringats svenska folket uppifrån och ner. Även om det har gjorts mycket för att komma till rätta med brottsligheten, har den utvecklats negativt inom många olika områden. Bland allmänheten finns ett utbrett medvetande också om den kris som råder där. Man kan helt enkelt inte undgå att läsa om den. Och att så många upplever den utvecklingen som krisartad tror jag beror på att den illegala verksamheten är så utbredd inom snart sagt alla skikt i samhället men också på att den är en så god affär. Brott tycks ju löna sig.

Snatteri i en affär kan visserligen resultera i social vanära, men när det gäller de riktigt stora hajarna är det inte fråga om sådant, och alldeles för många av dem kan tyvärr fritt och obehindrat fortsätta med sin verksamhet. Ju längre de kan göra det, desto lönsammare är det för dem. Ju mer ekonomisk makt de får, desto större blir hotet. Och ju större hot, desto större insatser och vinster.

Det är alltså inte underligt att många människor hukar sig och väljer att inte se. Det är inte underligt att de resignerar.

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981

4 § Svar på fråga 1980/81:245 om tidpunkten för förslag om ny namnlag

*Om tidpunkten
för förslag om
ny namnlag*

Anf. 5 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Lennart Andersson har frågat mig när regeringen avser att lägga fram en proposition på grundval av namnlagstudningens betänkande.

Som Lennart Andersson har nämnt i sin fråga lades ett betänkande med förslag till ny namnlag fram under våren 1979. Förslaget blev föremål för en omfattande remissbehandling, som avslutades i mitten av oktober samma år. Remissutfallet var blandat. Åtskilliga delar av förslaget utsattes för kritik.

Det framlagda lagförslaget har alltså visat sig vara kontroversiellt i flera avseenden. Förslaget rör ju också känsliga frågor, som har betydelse för många människor. Härtill kommer att ämnesområdet är tekniskt komplicerat. Det har vidare visat sig svårt att bryta ut vissa av frågorna till särskild behandling.

Med hänsyn till de anförda omständigheterna har det krävts speciella överväganden vid ärendets beredning i justitiedepartementet. Vi har också haft överläggningar beträffande namnlagstiftningen med departementen i de andra nordiska länderna. Det är ju här fråga om ett ämnesområde där det är av stort intresse att nå fram till nordisk enighet.

Arbetet på namnlagstiftningens område inom Norden i övrigt är ännu inte avslutat. Det finns enligt min mening skäl att ytterligare följa utvecklingen i de andra nordiska länderna, innan vi i Sverige tar slutlig ställning till hur en lagstiftning bör vara utformad.

Vad jag nu har sagt gör att jag för dagen inte kan säga något bestämt om när en proposition i ämnet kan läggas fram.

Anf. 6 LENNART ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret på min fråga.

När namnlagstudningen i början av 1970-talet tillsattes angavs det redan i direktiven att arbetet skulle bedrivas i nordiskt samarbete. Så har också gjorts i den här utredningen, och vi kan konstatera att det på utredningsnivå föreligger stor samstämmighet mellan de nordiska länderna. Hittills har det lett fram till att man i Norge redan har beslutat i denna fråga och att det i folktinget i Danmark under våren kommer att behandlas en proposition i det här ämnet. Men av någon anledning har den svenska riksdagen ännu inte fått någon proposition.

Jag har funderat mycket över anledningen till det, och det är detta som är bakgrunden till att jag har ställt frågan till justitieministern. Nu befinner vi oss alltså i den situationen att det är Sverige som håller på att komma på

*Om tidpunkten
för förslag om
ny namnlag*

efterkälken och försena samarbetet på det nordiska lagstiftningsområdet när det gäller den här frågan.

Formuleringen i svaret "Vi har också haft överläggningar beträffande namnlagstiftningen med departementen i de andra nordiska länderna" ger intryck av att det skulle finnas svårigheter på detta område. Jag har svårt att förstå vari dessa svårigheter består. Två av de nordiska länderna har ändå kommit mycket långt med lagstiftningsarbetet i den aktuella frågan. Kvar är nu i första hand Sverige och Finland. Vi vet att Finland avvaktar behandlingen i den svenska riksdagen, men att Finland skulle ha någon principiell motvilja emot en reform på det här området har i varje fall inte jag hört.

Mina farhågor för att vi inte skulle få någon proposition har tyvärr besannats genom det svar som justitieministern gav i dag. Jag kan inte se annat än att utskott och riksdag nu får ta initiativ i denna fråga för att försöka få fram beslut även i den svenska riksdagen.

Anf. 7 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Jag tror att Lennart Andersson drar litet väl långtgående slutsatser. Frågan gällde när en proposition skall läggas fram. Jag sade att jag för dagen inte är beredd att uttala mig om tidpunkten. Som Lennart Andersson vet, och som jag sade i mitt svar, är det här en kontroversiell fråga. Remissutfallet är splittrat. Dessutom rör det sig om en tekniskt komplicerad lagstiftning. Jag har ett önskemål om nordisk enhetlighet. Enligt min bedömning har det därför funnits anledning att något avvakta för att kunna ta ställning till de olika delarna av förslaget. Det är riktigt att Norge har genomfört den här lagstiftningen, men det är bara ett land av fyra. Det pågår ett lagstiftningsarbete i Danmark, men ingen lag har antagits. Vi har fortlöpande diskussioner med både danskar och finländare. Nu diskuterar vi alltså tidpunkten för framläggandet av en proposition, inte om det över huvud taget skall läggas fram någon proposition. Jag är, som sagt, inte beredd att uttala mig exakt om när den kommer. Eftersom jag bara talar om tiden, får väl Lennart Andersson ändå dra den slutsatsen att det kommer en proposition. Det finns också åtskilligt i förslaget som är okontroversiellt och som bör läggas fram. Vi har diskuterat om vi skulle bryta ut vissa frågor och ta dessa för sig. Men än så länge har vår bedömning varit den att vi bör försöka se det hela i ett sammanhang. Då betyder det också väldigt mycket vad de andra nordiska länderna kommer fram till. Har majoriteten av de andra nordiska länderna en annan inställning, finns det ju så mycket större skäl för oss att ta hänsyn härtill än om så inte är fallet.

Anf. 8 LENNART ANDERSSON (s):

Herr talman! När det gäller tidpunkten hade jag hoppats på en något bättre precisering från justitieministerns sida. Om det inte är möjligt att lägga fram en proposition under våren, hade jag ändå hoppats att justitieministern i dag skulle ha kunnat ge oss ett klart besked om att det kommer att läggas fram en proposition under hösten. Men svaret på frågan innehåller inte ens den

preciseringen. Det står bara att justitieministern för dagen inte kan avgöra när det kommer en proposition till riksdagen. Då drog jag slutsatsen att det kommer att dröja länge, innan en proposition läggs fram i den svenska riksdagen.

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om det planerade
nya polishuset i
Mölnadal*

5 § Svar på fråga 1980/81:249 om det planerade nya polishuset i Mölnadal

Anf. 9 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Karl-Erik Svartberg har frågat mig när det nya polishuset i Mölnadal beräknas vara klart.

Regeringen uppdrog den 18 maj 1978 åt byggnadsstyrelsen att projektera en förvaltningsbyggnad för polismyndigheten och andra myndigheter i Mölnadal. I beslutet föreskrevs bl. a. att projektet skulle ingå i byggnadsstyrelsens projektreserv och således kunna utföras när behov föreligger med hänsyn till sysselsättningsläget. Projekteringen är numera avslutad, och byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 3 mars 1980 till regeringen hemställt om byggnadsuppdrag.

I besparingspropositionen (1980/81:20) har regeringen mot bakgrund av det rådande ekonomiska läget förordat en omprövning av de behov som byggnadsstyrelsen har anmält av omfattande byggnadsinvesteringar för polisväsendet. En utgångspunkt bör vara att endast lokalförändringar som bedöms som oundgängligen nödvändiga för verksamheten kan komma i fråga. Några invändningar häremot gjordes inte från riksdagens sida (JuU 1980/81:17).

Jag är medveten om att polisens lokaler i Mölnadal är dåliga och att ett nytt polishus är angeläget. Mot bakgrund av det ekonomiska läget måste dock även mycket angelägna byggnadsinvesteringar noggrant prövas. Jag ser ingen möjlighet för regeringen att nu ge klartecken för byggstart. Följaktligen kan jag heller inte säga när polishuset kan vara klart. Samtidigt vill jag erinra om att behovet av konjunktur- och arbetsmarknadsåtgärder fortlöpande övervägs inom regeringskansliet.

Anf. 10 KARL-ERIK SVARTBERG (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret även om jag av förklarliga skäl inte är nöjd med det.

Till att börja med vill jag ge en kompletterande beskrivning av förhållandena i Mölnadals polishus, och jag gör det med hjälp av några citat ur länsläkarens inspektionsrapport från november 1980. Där sägs om intaget:

”Fortfarande är intaget ej insynsskyddat och såväl den trånga trappan som garageporten innebär — — olycksfallsrisker för såväl de omhändertagna som för personalen.”

Beträffande rastgården sägs det:

”Liksom tidigare utgörs rastgården av en smal bakgård som samtidigt är

*Om det planerade
nya polishuset i
Mölnadal*

förvaringsplats för cyklar m m och uppställningsplats för soptunnor. Rastgården har numera tak och har härigenom blivit insynsskyddad. Å andra sidan har anordningen medfört att möjligheter till sol och utsikt helt försvunnit och till frisk luft minimerats. Den oerhört trista och beklämmande miljön förbättras inte precis av att utrymmet också är ett kärt tillhåll för stora råttor. Vid inspektionstillfället var råttgift utlagt.

Varken intag eller rastplats kan sägas vara mot de mest elementära krav på mänsklig anständighet visavi omhändertagna eller acceptabel arbetsmiljö för personalen.”

Jag skulle kunna fortsätta att läsa ur den här inspektionsrapporten om duschrum för personal, som är placerade i arrestavdelningen; det är alltså ombyggda arrestrum. Jag skulle kunna läsa om arrestlokalerna med putsckador på väggarna, dålig luft, dålig ventilation över huvud taget och avloppsbrunnar som inte fungerar. Ljudisolering som är så dålig att de intagna kan kommunicera med varandra mellan cellerna.

Länsläkaren slutar sitt brev till rikspolisstyrelsen, som rapporten var fogad till, med att framhålla att ett nytt polishus ”måste ges högsta prioritet av hänsyn till såväl arresteranter som tjänstgörande personal”.

Behovet av ett nytt polishus i Mölnadal är alltså klart dokumenterat, och med anledning av det vill jag fråga justitieministern:

Anser inte justitieministern att nya lokaler är, som det står i svaret, oundgängligen nödvändiga?

Till detta kommer en annan viktig faktor. Byggarbetsmarknaden i Göteborgsregionen kommer att drabbas av ett ras under andra halvåret 1981 om inte särskilda åtgärder vidtas. Också av det skälet finns det anledning att driva på det här bygget, och jag vill ha justitieministerns kommentar till det.

Anf. 11 Justitieministern HÅKAN WINBERG:

Herr talman! Behovet av ett nytt polishus i Mölnadal tror jag inte vi behöver diskutera. Jag känner till att lokalerna är mycket dåliga. Vid ett besök i Göteborg i förra veckan hade jag tillfälle att bese det här polishuset, och jag har gått igenom de olika lokaler som finns där. Det är klart att angelägenhetsgraden här är mycket hög. Det torde väl vara ett av de polishus som det är mest angeläget att byta ut mot ett nytt. Men det fordras också pengar för att kunna bygga det. Det fordras pengar för investeringen. Jag kan säga till Karl-Erik Svartberg att regeringen under denna vår kommer att ta ställning till behovet av tidigareläggning av byggnadsarbeten inför vintern 1981/82. Då får denna fråga prövas igen.

Anf. 12 KARI.-ERIK SVARTBERG (s):

Herr talman! Det var bra att justitieministern har varit på platsen och själv kunnat se hur illa det är ställt där. Behovet är så klart dokumenterat nu att det som sagt inte råder någon tvekan om det.

Men nu är det den andra viktiga faktorn också, nämligen byggarbetsmarknaden i Göteborgsregionen. Alla rapporter pekar på det ras som kommer

under andra halvåret 1981, om man inte vidtar särskilda åtgärder. Polishuset i Mölndal är av den storleksordningen att det bygget kan betyda mycket för stabiliteten på byggarbetsmarknaden, när sysselsättningen i övrigt sviktar. Enligt länsarbetsnämnden skulle en byggstart i maj/juni 1981 kunna ge sysselsättning under de två följande vintrarna. Vi vet ju att det är vintrarna 1981/82 och 1982/83 som är de stora problemen.

Utöver det att polishuset är oundgängligen nödvändigt, med hänsyn till både personalen som arbetar där och dem som tas om hand där, kommer alltså denna viktiga faktor att byggarbetssskäl talar för att bygget bör komma till stånd.

Nu hoppas jag verkligen att justitieministern utnyttjar sina kontakter i regeringen och ser till att det här bygget verkligen blir av – att det kommer i gång nu, för man skall ju inte vänta tills krisen är inne, utan försöka avvärja krisen. Jag hoppas att justitieministern är på samma linje som jag i det avseendet.

6 § Svar på frågorna 1980/81:235, 237 och 238 om nya riktlinjer för den pågående fastighetstaxeringen

Anf. 13 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat mig om jag mot bakgrund av sjunkande fastighetspriser och stigande räntekostnader m. m. anser att det finns skäl till förändringar i den pågående fastighetstaxeringen.

Jag vill till en början framhålla att man kan hävda att det principiellt riktiga skulle vara att fastigheter, liksom t. ex. börsnoterade aktier, redovisas till värden som motsvarar det aktuella marknadsvärdet. Det är emellertid inte möjligt att göra en så exakt värdering av fastigheterna. För att en tillfredsställande säkerhetsmarginal mot övertaxering skall finnas har man i lagstiftningen bestämt att taxeringsvärdet skall motsvara 75 % av det marknadsvärde som beräknas med ledning av köpeskillingsstatistiken. Framtagningen och bearbetningen av den omfattande köpeskillingsstatistiken tar tid, och det är därför nödvändigt att utgå från marknadsvärdena vid en tidpunkt som ligger något före den allmänna fastighetstaxeringen. Man har bestämt att taxeringsvärdena skall grundas på prisnivån två år före den allmänna fastighetstaxeringen. Detta innebär att den nu pågående taxeringen baseras på 1979 års fastighetspriser. Enligt en särskild övergångsbestämelse skall dock 1978 års priser tillämpas vid taxeringen av jordbruksfastigheter. Systemet är så uppbyggt att det knappast är möjligt att beakta omständigheter som inträffar efter utgången av de nu angivna tidpunkterna. Jag vill även framhålla att fastighetstaxeringsnämndernas arbete i det närmaste är slutfört. Det är således inte nu möjligt att ändra reglerna för den pågående fastighetstaxeringen. Tillgängligt material rörande försäljningar efter år 1979 visar inte heller att den allmänna prisnivån för fastigheter förskjutits på ett sådant sätt att förutsättningarna kan anses ha ändrats i väsentlig mån.

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

Filip Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag vill vidta för att undvika att taxeringsnämnderna tolkar anvisningarna för fastighetstaxeringen på ett sådant sätt att fritidstomter som hyrs ut mot en ringa avgift åsätts orimliga taxeringsvärden.

Jag vill här erinra om att man vid fastighetstaxeringen sedan lång tid tillbaka har bortsett från andra privaträttsliga förpliktelser än sådana som gäller enligt servitut och liknande. Ett viktigt skäl till att man i regel skall bortse från privaträttsliga förpliktelser är att möjligheter annars skulle finnas att disponera över fastigheternas marknadsvärde, t. ex. genom transaktioner mellan närstående. Vid 1981 års allmänna fastighetstaxering gäller den nyheten att även förpliktelser enligt tomträttskontrakt skall beaktas. Anledningen till att denna regel införts är att tomträttshavaren blir bunden av bestämmelser som han saknar möjlighet att påverka. Vidare kan tomträttskontrakten sägas ha en offentlighetsprägel. Det finns inte nu möjligheter att ändra bestämmelserna för 1981 års fastighetstaxering, så att man vid värderingen skall beakta t. ex. sådana arrende- eller hyresvillkor som avses i frågan. I den mån de högre taxeringsvärdena får konsekvenser som i vissa hänseenden inte är godtagbara, får detta beaktas på annat sätt. Jag återkommer strax till detta.

Jag har hittills uppehållit mig vid reglerna för fastighetstaxeringen. Åke Wictorsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att inte nuvarande taxeringsregler skall förhindra en utbyggnad av verksamheten med uthyrningsstugor.

Frågan avser i första hand fastighetstaxeringens konsekvenser för förmögenhetsbeskattningen. De nya värdena kommer att tillämpas första gången vid 1982 års förmögenhetstaxering. Jag vill erinra om att riksdagen främst mot bakgrund av de förväntade taxeringsvärdeshöjningarna redan har beslutat om lättnader i kapitalbeskattningen. I proposition 1980/81:42, som låg till grund för riksdagens beslut, uttalade jag att de höjda taxeringsvärdena påkallade ytterligare åtgärder, bl. a. i fråga om kapitalbeskattningen av jordbruksfastigheter. Hur dessa åtgärder skall utformas övervägs inom budgetdepartementet. Behovet av särskilda lättnader för det slag av fastigheter som avses i Åke Wictorssons fråga och som också berörs av Filip Johansson kommer att behandlas i det sammanhanget. Jag räknar med att en proposition i frågan skall kunna föreläggas riksdagen under våren.

Anf. 14 ÅKE WICTORSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka budgetministern för svaret på min fråga. Självfallet är jag inte nöjd med svaret, eftersom det egentligen inte innehåller någonting annat än ett besked om att det skall komma en proposition. Innehållet i den propositionen blir svaret på frågan, och det får vi alltså vänta på.

Om en jordbruksfastighet i Stockholms skärgård har ett vackert läge ur turistsynpunkt innebär det naturligtvis inte att fastigheten har ett högre avkastningsvärde ur jordbruksynpunkt. Med de regler som gäller för fastighetstaxeringen skall dock de bostadsbyggnader som finns åsättas höga

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

taxeringsvärden, eftersom man bl. a. skall ta hänsyn till läget. Detta gör att åtskilliga sådana byggnader kommer att få taxeringsvärden som höjs till mellan 100 000 kr. och 200 000 kr., och det kommer att resultera i att fastighetsägarna måste höja sina inkomster på ett orimligt sätt för att kunna betala förmögenhetsskatten. Det finns exempel som visar att en fastighetsägare skulle behöva höja hyrorna för sommargästerna från 800 kr. till 7 000 kr. per år för att kunna betala den ökade förmögenhetsskatten.

Det är naturligtvis i de flesta fall helt omöjligt att ta ut dessa förhöjda hyror av sommargästerna, och det resulterar i att man redan nu säger upp hyresgäster. Jag har exempel från min hemkommun, där det visar sig att man kommer upp i taxeringsvärden som ligger på 800 000–900 000 kr. för en relativt ordinär lantbruksfastighet, där en fritidsstuga medverkar till den verkligt kraftiga höjningen. I dag betalar man 2 500 kr. per år i hyra för den stugan. Det måste alltså bli en avsevärd förhöjning.

Det finns många exempel som visar att det här är ett orimligt system – inte minst beroende på att markvärdena höjs så kraftigt. I många fall är dessa tomter utarrenderade på 49 år, och där finns det alltså ingen möjlighet att höja hyresinkomsten.

Myndigheterna – och även jag – har under lång tid arbetat för att öka möjligheterna att hyra fritidsstugor i skärgården som ett bättre alternativ än att man styckar sönder skärgården till ägda fritidshustomter. De som lyssnat till dessa tongångar och alltså varit samhällsinriktade när det gäller att öka möjligheterna att utnyttja skärgården för fritidsändamål kommer nu i en helt ohållbar situation. Det är naturligtvis inte någon bra lösning. Den enda möjligheten att lösa detta problem är, såvitt jag förstår, att man behandlar även fritidstomter och fritidsstugor som en del av företagsförmögenheten. På så vis kan man komma till rätta med detta.

Jag hemställer till budgetministern att lägga fram förslag som gör det möjligt att bevara dessa stugor som uthyrningsstugor, så att de inte förvandlas till privatägda fritidshus, varmed vi skulle öka privatiseringen av skärgården.

Anf. 15 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka budgetministern för svaret på min fråga.

I höstas antog riksdagen på regeringens förslag nya regler för villabeskattningen. Den lägsta intäktsprocenten sänktes från 3 till 2. Den lägsta skiktgränsen höjdes från 200 000 till 450 000 kr. Det extra avdraget höjdes från 1 000 till 1 500 kr., och garantibeloppet sänktes från 2 till 1,5 %.

Förmögenhetsgränsen ändrades också så att skattepliktsgränsen höjdes från 200 000 till 400 000 kr., samtidigt som övriga skiktgränser även räknades upp.

Riksdagens beslut var i de flesta delar enhälligt. Det är heller inte fastighetstaxeringen i sig som föranlett mig att ställa en fråga till budgetministern, utan mer det faktum att ytterligare pålagor av olika slag efter riksdagens beslut har lagts på småhusägarna.

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

Genom beslut av riksbanken höjdes den 21 januari diskontot med två procentenheter. Det var säkerligen en i och för sig helt riktig åtgärd, men som en följd av detta höjde bankerna också räntan på icke bundna lån med i regel motsvarande procenttal.

För en villaägare med 50 % i marginalskatt och med 400 000 kr. i lån med rörlig ränta – vilket i dag inte torde vara någon orimlighet – innebär den tvåprocentiga räntehöjningen en ökad bostadskostnad på 4 000 kr. för innevarande år.

Samtidigt har kommunalskatterna – genomsnittligt sett – ökat. Oljepri-serna fortsätter att stiga. Jag hävdar bestämt, i motsats till vad budgetmi-nistern gör i sitt svar, att villapriserna åtminstone regionalt sjunker på ett sätt som gör att målsättningen att taxeringsvärdet skall utgöra 75 % av försäljningsvärdet på många håll inte längre är någon realitet.

Vad som däremot är en realitet för tusentals människor är att de under 1960- och 1970-talen satsat sina pengar i ett småhus – inte i spekulativt syfte utan därför att de föredrar den boendeformen. Därför bör det också ligga i allas intresse att de klarar av situationen. I dag får man allt större problem att göra det, vilket också utvecklingen när det gäller antalet exekutiva auktioner klart vittnar om.

Därmed har jag kanske också förklarat att jag inte är helt nöjd med budgetministerns svar. Jag har i och för sig all förstäelse för att större förändringar inom ramen för den snart avslutade fastighetstaxeringen inte kan ske. Men vissa korrigeringar torde vara möjliga att göra.

Jag skulle vilja fråga budgetministern: Anser budgetministern att 75 % av det beräknade marknadsvärdet även i fortsättningen skall utgöra riktmärket för taxeringsvärdet? Och i så fall: Vilka åtgärder ämnar budgetministern vidta för att uppnå detta?

Anf. 16 FILIP JOHANSSON (c):

Herr talman! I all verksamhet är det en lämplig och riktig tillämpning att produkter och produktionsmedel som är insatta i en viss verksamhet skall ha ett värde som står i proportion till den avkastning de rimligen kan ge. Tanken har väl ändå varit den att det skulle vara likadant när det gäller fastighetstaxeringen. Fastigheten skall åsättas ett värde som den rimligen kan förränta i den verksamhet där den används. Tyvärr tycks den här fastighetstaxeringen totalt komma att rubba alla förutsättningar för ett sådant synsätt.

Att jag främst frågat om fritidstomterna beror på att det utefter Norrlandskusten – framför allt i det område där jag bor – finns väldigt många markägare som på långtidskontrakt, oftast 49–50 år, har arrenderat bort tomter till ett pris som vanligen ligger på 50 kr. per tomt och år. Men det finns även arrendekontrakt där summan bara är 15 kr. per år.

Nu åsätts dessa tomter värden på 30 000–40 000 kr. Det är inga stora summor jämfört med vad liknande tomter åsätts i andra delar av landet. Men jag skulle kunna peka på en rad exempel som visar orimligheten just här. Ett par tomter på en liten fastighet åsätts ett högre värde än hela fastigheten

skulle betinga om den såldes för den verksamhet den är lämpad för. Det kan inte vara rimligt. En granne – en gammal pensionär – äger en fastighet med sådana arrendekontrakt på en liten fastighet. Han får ett taxeringsvärde på den fastighet han är ägare till som är fullständigt orimligt.

Man kan verkligen fråga sig varför det i taxeringsarbetet inte finns någon som helst uppskattning av vad fastigheten och i fastigheten ingående tomter kan ge ägaren i utkomst. Hade man iakttagit sådana principer skulle man aldrig ha kunnat komma fram till de resultat som nu är aktuella.

Denna taxering kommer med all sannolikhet att leda till att vi får ett fullständigt kaos i taxeringsnämnderna efter det att taxeringsvärdena kommer ut. Vi kommer att få överklaganden på löpande band, som inte hinner klaras av. Därför frågar jag: Är det inte rimligt att regeringen mycket starkt överväger att skjuta på tillämpningen av dessa taxeringsvärden minst ett år för att få ett bättre grepp om vad resultatet verkligen kan bli?

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

Anf. 17 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag har tidigare diskuterat fastighetstaxeringen i riksdagens talarstol. Det är naturligtvis nödvändigt för mig att än en gång slå fast att det bakom detta arbete ligger ett enigt riksdagsbeslut. Det är en lagstiftning som reglerar denna verksamhet, och vi får naturligtvis lov att fullfölja den.

Som svar på Per Stenmarcks direkta fråga om jag anser att 75-procentsnivån i förhållande till försäljningsvärdet skall gälla vill jag säga att det är just ett sådant exempel där vi är låsta av den lag som riksdagen har antagit. Det står i den ifrågakommande 2 § 5 kap. att taxeringsvärdet skall bestämmas till det belopp som motsvarar 75 % av taxeringsenhetens marknadsvärde.

Får jag sedan till Filip Johansson, som undrade om det inte var möjligt att skjuta på hela den här processen ett år eller så, svara att vi nu är inne i – det framgick också av mitt frågesvar – slutskedet av taxeringsarbetet. Det är ett mycket omfattande taxeringsarbete, och att vända i det skedet är enligt min uppfattning inte möjligt. Men det finns ett par områden där jag tidigare i proposition till riksdagen meddelat att vi kommer att överväga vissa justeringar. Det gäller spärregeln, som är väsentlig för jordbruksfastigheter, och det gäller möjligheterna att se på sådana fritidstomter som Filip Johansson, Per Stenmarck och även Åke Wictorsson tagit upp. Detta kommer att redovisas för riksdagen i den proposition som jag har utlovat. Åke Wictorsson vet att det inte är vanligt att i förväg ange något materiellt innehåll i en proposition, och det tänker jag inte heller göra i denna debatt.

Anf. 18 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka budgetministern för det kompletterande svaret. Utgångspunkten för fastighetstaxeringarna har varit att taxeringsvärdena skall stiga med ca 110 % på småhus. Taxeringsvärdet skall som tidigare uppgå till 75 % av försäljningspriset. Dessa båda riktlinjer kommer allt som oftast på kollisionkurs med varandra. 1979 års prisnivå låg högt. Sedan dess

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

har prishöjningen bromsats upp. På många håll faller priserna i dag väsentligt. På åtskilliga orter i t. ex. södra Sverige går det i dag inte att sälja till priser som ligger ens i närheten av vad som för ett och ett halvt år sedan ansågs realistiskt.

Jag har i min hand ett intyg, daterat den 22 april 1980, från en fastighetsbyrå i Höllviksnäs utanför Malmö med verksamhet över Falsterbonäset. Det är ett intyg riktat till de lokala fastighetstaxeringsnämnderna, där det bl. a. heter att "fastighetspriserna från juli 1979 och till dags datum har sjunkit med i genomsnitt 25 % på åretrunthus, ca 15 % på fritidshus och ca 20 % på tomter. Någon omedelbar förbättring av fastighetspriserna kan inte skönjas, utan en allmän stagnation på denna lägre nivå synes vara mest trolig."

Det är i det läget, herr talman, som jag efterlyser ett initiativ från budgetministerns sida. När det inte går att göra någonting åt den fastighetstaxering som snart är avslutad, och det har jag som sagt full förståelse för, borde det vara möjligt att gå in med vissa korrigerande åtgärder, exempelvis i form av en ytterligare sänkning av garantibeloppet eller genom att det belopp som fastighetstaxeringsnämnden kommer fram till reduceras med en viss procentsats.

Anf. 19 FILIP JOHANSSON (c):

Herr talman! Också jag är mer än väl medveten om riksdagsbeslutets innebörd, men på det här området lika väl som på alla andra områden måste beslut kunna ändras. Om det visar sig att konsekvenserna av ett beslut blir fullkomligt orimliga, har också riksdagen anledning att korrigera ifrågavarande beslut. Och det tycker jag vore i allra högsta grad angeläget att göra i det här fallet.

Det är inte bara fråga om fastighetstomter utan också om jordbruksvärden. Det måste vara ett allmänt intresse – inte bara ett jordbruksintresse utan i lika hög grad ett konsumentintresse – att fastighetsvärdena ligger i proportion till avkastningsförmågan. Vi antog för några år sedan en lagstiftning som innebar att förvärvstillstånd inte fick lämnas för fastigheter, om köpesumman var för hög. Nu kommer man upp i köpesummor som är högre än vad en lantbruksnämnd rimligen kan godta med hänsyn tagen till avkastningsvärdet. Mot bakgrund av sådana orimligheter borde regeringen mycket starkt överväga att återkomma till riksdagen med en begäran att man åtminstone under ett år får skjuta på tillämpningen av de här taxeringsvärdena, så att man närmare kan överblicka resultaten. Troligen kommer överklagningsärendena att bli så enormt många att man inte hinner klara av dem före den tidpunkt då taxeringsvärdena skall träda i kraft.

Anf. 20 ÅKE WICTORSSON (s):

Herr talman! I likhet med Filip Johansson vill jag understryka att vi måste vara beredda att ändra beslut som får orimliga konsekvenser. Det är uppenbart att de regler som gäller för taxeringen av jordbruksfastighet ger ett orimligt resultat när det gäller fritidshusen. Det är detta jag nu avslutningsvis

vill konstatera i mitt genmäle till budgetministern.

Jag förutsätter att det här kommer att påverka den kommande propositionens innehåll.

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om nya riktlinjer
för den pågående
fastighetstaxering-
en*

Anf. 21 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Först några ord om prisutvecklingen.

Enligt den senaste statistiken på det här området, som vi fått ta del av just i dessa dagar, sker fortfarande en uppgång av priserna. Fram till oktober föregående år har priserna ökat med uppemot 3 %. Det är här naturligtvis fråga om nominella värden.

Jag är väl medveten om att vårt taxeringsystem har en del olyckliga konsekvenser genom att det tar fem år innan man gör en ny värdering. Under den långa perioden ligger värdet nominellt stilla, medan det reellt ökar; under de år som nu gått har det ökat kraftigt. Vid en ny fastighetstaxering får man då en hiss upp till en ny nivå, som blir smärtsam i ingångsskedet – jag är medveten om det. Jag är övertygad om att vi om ett antal år kommer att ha en återställning av marknaden. Men jag tycker det vore bra om man kunde få fram ett system med en rullande taxering, så att vi inte får de här besvärande hoppen vart femte år – hur ofta det blir beror på periodiciteten i taxeringarna.

Låt mig sedan till Åke Wictorsson säga att om jag har uppfattat oppositionens propåer här i riksdagen rätt har man från det hållet snarast varit inne på att skärpa realisationsvinstbeskattningen och förmögenhetsbeskattningen. I så fall hade konsekvenserna blivit ännu orimligare än vad de nu blir, och Åke Wictorsson tycker ju att de är orimliga.

Anf. 22 FILIP JOHANSSON (c):

Herr talman! I likhet med Rolf Wirtén är jag angelägen om att få till stånd en annan form för fastighetstaxeringarna.

Jag vet inte om jag missuppfattade statsrådet, men jag tyckte han sade att priserna har gått upp. Enligt alla de uppgifter jag har fått från skilda håll har fastighetsvärdena under de två senaste åren sjunkit med 25 %. De är något man inte tagit hänsyn till i de anvisningar som fastighetstaxeringsnämnderna haft att följa.

Anf. 23 ÅKE WICTORSSON (s):

Herr talman! Såvitt jag vet har det inte funnits några förslag från socialdemokraterna om att kraftigt förändra taxeringsvärdena och därmed de hyror som måste utgå för uthyrningsstugor för fritidsändamål.

Anf. 24 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag sade inte att socialdemokraterna hade yrkat på någon ändring av taxeringsvärdena – det är taxeringsnämnderna som fastställer dem. Vad jag talade om var förmögenhetsbeskattningen.

Låt mig sedan till Filip Johansson säga att den statistik jag har fått från statistiska centralbyrån visar en stegring av priserna på ca 2 % från 1979

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om utsändningen
av deklarations-
blanketter*

t. o. m. oktober 1980. Det gäller då enfamiljshus. Tendensen är likartad för fritidshus. Detta gäller alltså – jag sade det redan i min första replik, men jag säger det än en gång – nominella värden. Realt kan det naturligtvis vara fråga om sänkta marknadsvärden. Det kan också vara olika i olika delar av landet – det är jag medveten om.

7 § Svar på fråga 1980/81:248 om utsändningen av deklarationsblanketter

Anf. 25 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Birgitta Rydle har frågat mig om jag avser att, mot bakgrund av regeringens strävan efter ökad jämställdhet, vidta någon åtgärd med anledning av att utsändningen av deklarationsblanketter till 300 000 stockholmare, i första hand gifta kvinnor, försenats.

För att ADB skall kunna utnyttjas vid sortering och distribution av deklarationsblanketter till en familj krävs ett gemensamt sorteringsbegrepp i form av personnumret på en av familjemedlemmarna. Man har, närmast av historiska skäl, valt mannens personnummer och betecknat honom som "huvudman".

Tryckning och distribution av blanketterna sker med hänsyn till tekniska resurser och av ekonomiska orsaker på olika håll. Riksskatteverket ombesörjer tryckning och distribution av "huvudmannens" blanketter. Verket anlitar ett tryckeri som använder sig av en speciell teknik. Detta tryckeri kan dock inte klara av att trycka alla deklarationsblanketter.

Övriga blanketter trycks och distribueras därför av länsstyrelserna. Utsändningen av dessa senare blanketter har i år tyvärr försenats i bl. a. Stockholms län på grund av stor arbetsanhopning under januari månad. Olyckliga omständigheter har således gjort att just de blanketter som avser familjemedlemmar som inte är "huvudmän" försenats. Ansträngningar görs givetvis för att alla blanketter skall komma ut i rätt tid. För att komma till rätta med förseningar av detta slag har regeringen i årets budgetproposition anslagit medel till förstärkningar av länsstyrelsernas dataenheter.

Beteckningen "huvudman" anser jag mindre lämplig, med tanke på den syn vi har på jämställdheten i dagens samhälle. Riksskatteverket har också samma uppfattning. Verket avser att inte längre använda beteckningen "huvudman" i det sammanhang Birgitta Rydle berör i sin fråga.

Anf. 26 BIRGITTA RYDLE (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka budgetministern för svaret.

Min fråga är alltså föranledd av de rutiner som används när de förtryckta deklarationsblanketterna skickas ut. De innebär, som ju också framgår av svaret, att en gift man betraktas som – och har beteckningen – huvudman. Han får därför sin blankett direkt från riksskatteverket tillsammans med broschyren Dags att deklarerat. Den gifta kvinnan däremot betecknas som icke huvudman och får sin blankett från länsstyrelsen, utan broschyr.

Jag hade faktiskt trott att begreppet "huvudman" i familjesammanhang var utmönstrat ur svenskt språkbruk. Men det var alltså fel. Jag ringde länsstyrelsen och fick detta bekräftat genom svaret: "Huvudmannen i familjen har fått sin blankett. Resten delas ut på måndag." Nu kom inte resten på måndagen. Många fick vänta ytterligare några dagar.

Jag tycker att gifta kvinnor har all rätt att känna sig diskriminerade av riksskatteverkets rutiner och terminologi – fast det säkerligen inte varit dess avsikt. Man får intrycket att det fortfarande finns en uppfattning som innebär att maken deklarerar och hustrun står beundrande bredvid och tittar på och tycker att han är duktig som klarar av alla siffror och avdrag.

Nu är jag medveten om att det kan ta tid att ändra attityder. Men om alla goda krafter samverkar kan vi skynda på attitydförändringarna så att det inte skall dröja orimligt länge innan innebörden av jämställdhetsbegreppet är inarbetad i allas medvetande.

Nog är väl en viktig förutsättning för att vi skall komma vidare i arbetet för jämställdhet att myndigheterna ställer upp. Det är mycket glädjande att budgetministern delar min uppfattning om olämpligheten av beteckningen "huvudman". Jag tycker också att en väsentlig upplysning i svaret var att riksskatteverket nu ämnar frågå den beteckningen.

Att man använder nya datarutiner och att det av olika anledningar kan bli förseningar i utsändandet känner jag väl till. Men användning av data skall inte behöva innebära att familjemedlemmar behandlas olika. Vi har ju ändå kommit så långt att makar betraktas som jämbördiga, självständiga individer. Jag tycker därför att det också är rimligt att båda makarna får riksskatteverkets informationsbroschyr, och jag vill till slut fråga om budgetministern vill medverka till att så blir fallet.

Anf. 27 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! På den senaste frågan som Birgitta Rydle ställde är jag för dagen inte beredd att ge något svar – det är en fråga för riksskatteverket att ytterligare överväga. Det viktiga är att varje hushåll får den information som är nödvändig för upprättandet av deklarationen. Vilket som är bästa sättet att ge den informationen överlämnar jag åt riksskatteverket att besluta om.

8 § Svar på fråga 1980/81:253 om förbättrad information rörande normerna för existensminimum

Anf. 28 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Sune Johansson har frågat mig om jag är beredd att vidtaga snara åtgärder som förbättrar informationen till allmänheten om normer för rätt till existensminimum.

Jag vill först nämna att avdrag för nedsatt skatteförmåga på grund av existensminimum medges efter en prövning i varje enskilt fall. Systemet är visserligen schabloniserat i så måtto att existensminimum beräknas med

*Om förbättrad
information rörande
normerna för
existensminimum*

ledning av s. k. normalbelopp som hittills anknutits till basbeloppen enligt lagen om allmän försäkring. Normalbeloppen anger i princip det minsta belopp, utöver faktisk bostadskostnad, som behövs för nödvändiga levnads-kostnader vid olika familjestorlekar. Det är emellertid svårt att i en tabell närmare ange vid vilken bruttoinkomst rätt till avdrag med hänsyn till existensminimum föreligger i det enskilda fallet eftersom andra omständigheter än själva inkomsten också inverkar. Hit hör storleken av den hyra som skall betalas, förekomsten av olika tillgångar samt vissa inkomster som inte behöver tas upp i den skattskyldiges egen deklaration.

Nu är det naturligtvis angeläget att information om reglerna lämnas till allmänheten. Detta är en uppgift för riksskatteverket. Verket utfärdar också utförliga föreskrifter och anvisningar för skattemyndigheterna och vidare går fortlöpande information ut till de lokala skattemyndigheterna som därigenom lättare kan besvara förfrågningar. De lokala skattemyndigheterna tillhandahåller vidare ett särskilt informationsblad och ansökningsblanketter med information om reglerna. Information går också ut direkt till varje enskild skattskyldig i samband med att slutskattosedel sänds ut. De deklara-tionsupplysningar som riksskatteverket ger ut och som finns på platser där allmänheten kan hämta deklara-tionsblanketter innehåller också vissa upplysningar om existensminimum. Sådana upplysningar finns också i den information rörande källskatten som går ut till arbetsgivarna.

Jag anser mot denna bakgrund att jag knappast har anledning att vidta några särskilda åtgärder.

Anf. 29 SUNE JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag tackar budgetministern för svaret.

Jag har ställt frågan om bättre information till allmänheten om reglerna för existensminimum från den utgångspunkten att de är ett nödvändigt inslag i en tid som den vi upplever med åtstramning inom samhällsekonomin. Då är information om dessa regler en medborgerlig rättighet.

Enligt reglerna kan man ansöka om att få skatten nedsatt på grund av försörjningsbördans storlek. Som budgetministern säger i svaret prövas ansökningarna individuellt för varje fall, men reglerna innehåller ändå vissa normer som allmänheten i större utsträckning borde känna till.

De som är insatta i dessa frågor säger att begäran om avdrag enligt reglerna för existensminimum förekommer i ringa omfattning. Kännedomen om den möjligheten är inte allmänt spridd. I regel känner bara de människor till dem som av det ena eller det andra skälet hamnar i ekonomiska svårigheter och på grund därav kommer i kontakt med skattemyndigheterna. Ofta är inte ens de sociala myndigheterna speciellt välinformerade om dessa regler.

Information som gäller människors sociala rättigheter, av vilka rätten till avdrag på grund av existensminimum måste anses vara en, måste förbättras. Därför borde det vara självklart att riksskatteverket såg till att allmänheten fick en sådan information via massmedia, exempelvis i "Anslagstavlan" i TV eller i olika informationsinslag i ljudradion. Informationen borde också finnas med i den s. k. poputgåvan till deklaranter, Dags att deklarerat. På så

sätt skulle de som deklarerar åtminstone få en fingervisning om reglernas existens.

Men oavsett riksskatteverkets ansvar i det här sammanhanget, som budgetministern har pekat på, anser vi nog litet till mans att det är budgetministern som är högste skattechef i det här landet. Därför borde också budgetministern vara beredd att ta några initiativ som kunde förbättra informationen om existensminimumreglerna. För det är väl inte så att samhället försöker smussla med den här rättigheten? Visserligen vet vi att det är ebb i statskassan och att ett större utnyttjande av reglerna för existensminimum kanske skulle innebära att många människor inte kunde leverera in till staten det man har räknat med i förväg. Men det är, herr budgetminister, en medborgerlig rättighet att känna till reglerna och få möjlighet att ansöka om existensminimum i de fall då man är berättigad till det.

Mot denna bakgrund är jag inte nöjd med svaret från budgetministern – jag hade förväntat mig att han skulle ta några initiativ på det här området.

Anf. 30 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Självfallet är det viktigt att medborgare i det här landet får den information som de behöver för att kunna utnyttja de serviceinrättningar och den lagstiftning som vi har i vårt land liksom andra sådana faciliteter som kan vara aktuella för den enskilde individen.

Som Sune Johansson vet görs det mycket på informationsområdet, och det svar jag har lämnat redovisar att det gäller också i fråga om existensminimum. Något försök att smussla undan fakta är det verkligen inte fråga om.

Jag tror också att man skall vara litet försiktig med att hysa övertro på att det är trycksaker som löser alla de här problemen. Jag tror att Sune Johansson liksom jag är medveten om att en trycksak som man får vid ett tillfälle är svår att ha aktuell något år senare, just i ett läge då man behöver informationen. Det är viktigare att fortlöpande se till att människor som behöver känna till möjligheterna att få förändringar av skatten får informationen just när de behöver den. Sune Johansson nämnde som exempel en familj eller en enskild individ som kommer i kontakt med socialnämnden. I det fallet får vederbörande alltid rådet att ta kontakt med den lokala skattemyndigheten för att pröva möjligheterna till utnyttjande av reglerna för existensminimum på det sätt som Sune Johansson här har talat om.

Jag finner alltså, herr talman, att informationsflödet på detta område är tillfredsställande, och så länge ingen hittat på något radikalt bättre tror jag vi skall arbeta ungefär med de modeller vi har.

Anf. 31 SUNE JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag kan bemöta budgetministern med att anföra att informationsflödet i den här frågan inte är tillräckligt. Detta har framgått bl. a. av det material som tillställts de utredningar som funderar på åtgärder

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981

*Om förbättrad
information rörande
normerna för
existensminimum*

för familjeekonomin. Själv sitter jag i en sådan utredning.

Jag skall bara ge några exempel på tillämpningen av de gällande normerna för existensminimum i de fall som jag har angivit i min fråga till budgetministern. För en familj som har tre barn och endast en inkomst är existensminimumgränsen 71 840 kr. Rör det sig om en fyrbarnsfamilj är existensminimumgränsen 125 250 kr.

Det är siffror som inte många känner till utan som är nyheter för alla som kommer i kontakt med de här reglerna. Jag menar att eftersom bara ett fåtal söker existensminimum, så kan väl inte informationen vara tillfredsställande i dagsläget. Man borde kunna göra åtminstone något mer för att förbättra informationen till allmänheten.

Det här kan fungera olika på olika ställen – så är det ju med mycket i vårt samhälle. Rent generellt tror jag mig kunna påstå att informationen inte är tillfredsställande, och det tycker jag att budgetministern bör notera för att så att säga putta på riksskatteverket i dess informationsverksamhet.

Anf. 32 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Av mitt svar till Sune Johansson framgår att det inte är riktigt så enkelt att man, när det gäller att få en förmån, bara kan utgå från en uppgift i en tabell, om man har en viss inkomst och ett visst antal barn i familjen. Jag säger i svaret att det är en rad andra omständigheter som är avgörande för om en förmån skall kunna medges eller ej – hyrans storlek, andra inkomstflöden och en hel del övriga faktorer. Därför är det inte så enkelt att man bara kan slå upp i en lathund och få exakta besked om hur det förhåller sig, utan det sker en individuell prövning – vilket också framgick av mitt svar.

Anf. 33 SUNE JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag medgav, när jag kommenterade budgetministerns svar i mitt första anförande, att det är svårt att skapa någon schablon. Men jag sade också i mitt senaste inlägg att det här bl. a. var några siffror som man fått fram i den utredning som jobbar med en undersökning av familjeekonomin framöver. Man får betrakta ett fastställande av de beloppen som i varje fall en viss möjlighet för erhållande av existensminimum. Då måste man ta allvarligt på att det skall komma ut en bättre information om rätten till existensminimum.

9 § Svar på fråga 1980/81:205 om Sveriges medlemskap i International Governmental Group for Indonesia

Anf. 34 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Oswald Söderqvist har frågat mig om det är förenligt med Sveriges sedan länge fastslagna linje i utrikes- och biståndsfrågor att bli medlem i den s. k. International Governmental Group for Indonesia (IGGI).

Regeringen har ansökt om observatörsskap – inte medlemskap – i IGGI. Ansökan är f. n. under behandling och har således ännu inte bifallits.

I IGGI ingår som medlemmar f. n. följande länder och organisationer: Australien, Belgien, Canada, Frankrike, Indonesien, Italien, Japan, Nederländerna, Nya Zeeland, Schweiz, Storbritannien, Västtyskland, USA, Österrike. FN:s utvecklingsprogram (UNDP), Internationella valutafonden, Världsbanken och Asiatiska utvecklingsbanken. Som observatörer deltar OECD, Europeiska gemenskapen (EG), FN:s barnfond (UNICEF), Spanien, Norge, Danmark och Finland.

IGGI bedriver ingen egen biståndsverksamhet.

Att Sverige nu ansökt om observatörsstatus i IGGI innebär inget avsteg från vår biståndspolitiska linje. Sverige har tidigare ingått i liknande samrådsorgan av konsortietyp för länder utanför huvudmottagarkretsen för svenskt bistånd. Indonesien erhåller inget bilateralt bistånd från Sverige. Sveriges ansökan om observatörsskap innebär inte några åtaganden eller förpliktelser om utvecklingsbistånd. Däremot kan Sverige i likhet med de flesta andra i-länder naturligtvis sägas ge indirekt bistånd till Indonesien genom våra stora bidrag, exempelvis via Världsbanken och FN:s utvecklingsprogram UNDP.

Med hänsyn till detta anser regeringen att det ur biståndspolitisk synvinkel är värdefullt att som observatör ta del av den diskussion om bl. a. dessa organisationers biståndssamarbete med Indonesien som sker i samband med samrådsorganets möten.

Observatörer i IGGI får även ta del av information och dokumentation om Indonesiens ekonomi och utvecklingsplaner. Observatörsskapet är därför av ett allmänt svenskt intresse samt ger tillfälle till fördjupade kontakter med indonesiska företrädare.

Anf. 35 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret på min fråga.

Sveriges relationer med Indonesien har de senaste åren varit föremål för viss uppmärksamhet både här hemma och – tyvärr – internationellt. Det har gällt vår vapenexport dit, som på många sätt kan kritiseras och som kommer att bli föremål för konstitutionsutskottets granskning. Det har gällt vårt uppträdande i förhållande till konflikten, eller kriget, eller folkmordet – hur man nu vill beteckna det – på Östtimor. Den uppseendeväckande förändringen i Sveriges röstning i FN nyligen om denna fråga väckte ganska stor uppmärksamhet.

Vad är då Indonesien för något slags stat? Det är en av de hårdaste och värsta militärdiktaturerna i världen. Efter kuppen 1965, när den nuvarande presidenten Suharto kom till makten, genomfördes ett av de största blodbad som är kända under efterkrigstiden. Det är fullt klart att mer än 1 miljon, kanske 1.5 miljoner människor mördades ganska brutalt under några blodiga veckor eller månader 1965.

Många kom i fängelse som politiska fångar, och all opposition förtrycktes

naturligtvis i vanlig ordning. En del av de gripna har släppts, men de flesta av dem har inte återfått sina medborgerliga rättigheter.

Nu är denna regim i Indonesien i mycket stora svårigheter. Det finns bl. a. en inhemsk opposition. T. o. m. före detta officerare som deltog i kuppen 1965 kritiserar den nuvarande regimen, som undergrävs politiskt och ekonomiskt. Det är mycket motiverat att göra en jämförelse med shahens Iran före revolutionen där för några år sedan.

I detta läge försöker naturligtvis regimen i Indonesien bygga upp en internationell plattform och så långt möjligt skaffa sig stöd. Gruppen IGGI är ett typiskt exempel på detta. Den har funnits sedan 1960-talet, och nu har således även Sverige inträtt som observatör i denna organisation. Det är faktiskt anmärkningsvärt, då denna grupp är president Suhartos främsta internationella bas. Om en stat som Sverige träder in i denna organisation, är det klart att detta är ett stöd för president Suhartos regim i Indonesien.

Man måste fråga sig om utrikesministern verkligen allvarligen menar att ett inträde i IGGI – även om det bara gäller en observatörsfunktion – kan stämma överens med Sveriges uppfattning om vilka regimer vi skall stödja och vilka internationella grupper vi skall gå in i. Hur stämmer det med utrikesministerns och hans partis, folkpartiets, tidigare uttalade ambitioner om internationell solidaritet? Eller är det handelsdepartementet och dess moderate minister som i detta fall har kört över utrikesdepartementet, för att ostört kunna fortsätta en lönande handel, t. ex. med vapen?

Men även andra varor är aktuella. Indonesien är en stor marknad för maskiner och annat. Och här har tydligen, som jag bedömer det, bl. a. solidaritetsambitionerna fått vika för krassa ekonomiska och handelspolitiska överväganden. Det tycker jag är dåligt. Regeringen och – mot bakgrund av tidigare uttalanden om bl. a. internationell solidaritet – speciellt utrikesministern borde verkligen en gång till betänka observatörsskapet i IGGI.

Anf. 36 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Oswald Söderqvist beskrev i ganska drastiska formuleringar det politiska läget i Indonesien. Han blandade historia och nutid utan någon särskilt genomtänkt disposition. Jag vill inte gå närmare in på det, utan bara slå fast följande.

Det faktum att Sverige nu – tillsammans med en rad FN-organisationer och en hel rad länder med vilka vi normalt samarbetar, däribland de nordiska – ingår i detta konsortium innebär inte att vi stöder den politiska utvecklingen i Indonesien. Vi är med i organisationen för att kunna skaffa oss den information som vi av olika skäl anser oss ha nytta av.

Anf. 37 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Om man skall beskriva ett historiskt förlopp, får man ta med både nutid och det som har hänt för några eller kanske flera år sedan för att få en riktig bild. Man kan inte bara uppehålla sig vid nutid, lika litet som man bara kan uppehålla sig vid det som har varit tidigare.

Det utrikesministern sade i sitt senaste anförande bevisar vad jag tidigare har sagt. När det gäller bedömningen av Indonesien som statsbildning har utrikesministern tydligen i stort samma uppfattning som jag – och det är bra. Det övriga utrikesministern sade bekräftar också mitt påstående att det är handelspolitiska och ekonomiska intressen som här har fått den svenska regeringen – vad jag kan förstå i första hand handelsdepartementet – att köra över utrikesdepartementet, att tvinga utrikesministern till ett ställningstagande som han egentligen inte vill ställa upp på. Allt vad utrikesministern sade i sin korta replik verifierar vad jag tidigare har sagt.

Anf. 38 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Jag kan inte inse att det jag sade på något vis gav klartecken för Oswald Söderqvists tolkning av anledningen till vårt observatörsskap i IGGI. Oswald Söderqvist sade att vårt observatörsskap kan innebära att vi främjar svenska handelspolitiska intressen. För egen del tycker jag inte att det i sig är fel – det är faktiskt regeringens skyldighet att göra det. Men i det här sammanhanget handlar det inte bara om detta utan i hög grad också om vårt intresse av att få kunskap om den utvecklingsplanering som pågår i Indonesien, som vi ju inte ger bistånd till direkt utan via de FN-organ vi är med i och där man inte tillämpar någon diskriminering av olika slags länder.

Anf. 39 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Låt oss då ta raka frågor: Anser utrikesministern att regimen i Indonesien är en diktatur- och förtryckarregim, som dels förtrycker folket i sitt eget land, dels för ett angreppskrig, ett folkmordskrig, mot Östtimor – andra saker icke att förglömma, som har hänt under landets hittills rätt korta historia?

Anser utrikesministern att det är lämpligt att Sverige går in i gruppen IGGI, som trots allt vad utrikesministern säger är en stödorganisation för Indonesien – vilket framgår av namnet – och som har tillkommit för att skapa internationellt stöd för president Suharto? Skall vi alltså ännu en gång dagtinga med våra stolta deklARATIONER och sätta våra handelspolitiska intressen när det gäller vapenexport och annat före sådant som vi i andra sammanhang framhåller som mycket viktigt? Det är det som är den moraliska frågan. Man kan inte enbart tala i ekonomiska termer.

Anf. 40 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Jag tror att diskussionen vida skulle överskrida vad kammarens regler medger om jag svarade på alla Oswald Söderqvists frågor.

Får jag bara säga att det finns många länder som vi samarbetar med och som ingen har ifrågasatt att vi skall samarbeta med i tredje världen och även i andra delar av världen, där man har regimer som på inget sätt överensstämmer med de ideal som i varje fall jag som liberal har.

Anf. 41 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Det finns naturligtvis grader också i helvetet. När det gäller Indonesien är det ganska självklart att vi har ett uppenbart typexempel – annars skulle vi inte ha fått ett fördömande av FN i fallet Östtimor. Där har regeringen tyvärr nu backat och lagt ner sin röst i den senaste omröstningen.

Det är det saken gäller. Vi har en regim som internationellt sett har oerhört dåligt rykte men som trots detta, i likhet med Sydafrika – ett annat känt exempel – backats upp internationellt av stora ekonomiska intressen i västvärlden, med Världsbanken, USA och andra i spetsen. Här har nu regeringen än en gång visat på vilken sida den står.

10 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1980/81:99 till civilutskottet

11 § Föredrogs och hänvisades

Motion

1980/81:1925 till skatteutskottet

12 § Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1980/81:96

13 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1980/81:1926 av *Karl Björzén m. fl.*

1980/81:1927 av *Erik Larsson m. fl.*

1980/81:1928 av *Karl-Gustaf Mathsson m. fl.*

1980/81:1929 av *Yngve Nyquist m. fl.*

1980/81:1930 av *Olof Palme m. fl.*

1980/81:1931 av *Sten-Ove Sundström*

1980/81:1932 av *Olle Svensson m. fl.*

1980/81:1933 av *Lars Werner m. fl.*

1980/81:1934 av *Olle Westberg* i Hofors

med anledning av proposition 1980/81:67 om vissa frågor angående stålindustrin, m. m.

1980/81:1935 av *Lennart Nilsson m. fl.*

1980/81:1936 av *Hans Pettersson* i Helsingborg *m. fl.*

med anledning av proposition 1980/81:91 med vissa bestämmelser om hemtillverkning av vin

1980/81:1937 av *Olle Wästberg* i Stockholm

med anledning av proposition 1980/81:93 om överlåtelse av statens aktier i Datasaab AB till Telefonaktiebolaget L M Ericsson m. m.

14 § Anmälan av interpellation

Anmälades och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 10 februari

1980/81:97 av *Lars Henrikson* (s) till industriministern om statens medverkan till flyttning av visst verkstadsföretag från Östergötland till Blekinge:

I dagens ekonomiska läge är industripolitiken av stor betydelse. Möjligheterna att vända den negativa ekonomiska utvecklingen hänger nära samman med hur vi lyckas effektivisera landets industri. Konkurrenskraften måste stärkas och ge förutsättningar för ökad export och därmed förbättring av bytesbalansen. Såväl de enskilda företagens som statens handlande är av stor betydelse när det gäller att främja en sådan utveckling.

I dagarna har en tilltänt förflyttning av ett verkstadsföretag från Östergötland till Blekinge tilldragit sig betydande uppmärksamhet. Anledningen är de uppscendeväckande former under vilka förberedelserna har ägt rum. Eftersom industridepartementet har medverkat i sammanhanget är det nödvändigt att fullständig klarhet skapas rörande frågans handläggning. Jag är medveten om att ärendet i dess olika detaljer blir föremål för diskussion mellan berörda parter, men eftersom ärendet enligt vad som hittills framkommit rymmer flera principiella frågeställningar, är det påkallat med en redogörelse från industriministerns sida.

Det företag det gäller har sedan mycket lång tid bedrivit verksamhet i Linköping och har successivt utvecklats på ett gynnsamt sätt. Dess produkter är avancerade och har en stabil efterfrågan. Från att tidigare ha varit ett familjeföretag förvärvades det 1979 av ett multinationellt amerikanskt företag. Vid förvärvet utlovades fortsatt verksamhet i Linköping och ytterligare utbyggnad. Under 1980 har också investeringar för ca 3 milj. kr. skett i samband med produktutveckling.

Företaget har en yrkesskicklig och sedan länge väl inarbetad personal bestående av ca 150 anställda. En betydande risk förefinns att denna värdefulla resurs skingras, något som kan äventyra företagets produkter. Mycket anmärkningsvärt är att ingen som helst information har lämnats till de anställdas organisationer vid företaget. Ett sådant handlande måste brännmärkas. Arbetstillfällena och anställningstryggheten är ingen handelsvara.

Enligt uppgift är avsikten att staten skall bidra med 30 milj. kr. i samband med flyttningen. Berörd personal vänder sig med skärpa emot att statliga medel sätts in utan att några nya arbetstillfällen skapas. Jag delar denna synpunkt. Behovet av ytterligare arbetstillfällen i Blekinge är oomstritt.

Jag vill dock starkt ifrågasätta det kloka i att för 30 milj. kr. flytta ett livskraftigt företag från en ort till en annan.

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981

Anmälan av interpellation

Under hänvisning till det anförda vill jag till industriministern ställa följande fråga:

Vill statsrådet redogöra för handläggningen av och motiven för statens medverkan till flyttning av ett verkstadsföretag från Östergötland till Blekinge?

15 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 10 februari

1980/81:262 av *Olle Östrand* (s) till industriministern om prövningen av visst byggnadsärende avseende Stora Kopparberg-Bergvik:

Stora Kopparberg-Bergvik ansökte hos regeringen den 17 april 1978 om tillstånd enligt 136 a § i byggnadslagen att bygga ett bruk för LWC-papper i Sandarne i Söderhamns kommun. Bolaget har ännu ej erhållit något besked. Under tiden har stora utbyggnadsplaner tillkännagivits på andra håll i världen. Det är därför ytterst nödvändigt att bolaget får sitt tillstånd. Ytterligare fördröjning i regeringens handläggning av ansökningsärendet kan äventyra alla möjligheter att bygga ett svenskt LWC-bruk. Detta skulle också få förödande konsekvenser för den framtida sysselsättningen i en av industrinedläggningar redan hårt drabbad kommun.

Mot den bakgrunden vill jag till industriministern ställa följande fråga:

När tänker regeringen ge besked med anledning av Stora Kopparberg-Bergviks ansökan om tillstånd enligt 136 a § i byggnadslagen att bygga ett bruk för LWC-papper i Sandarne i Söderhamns kommun?

1980/81:263 av *Lena Hjelm-Wallén* (s) till statsrådet Britt Mogård om kampanjen mot våld i skolan:

Den av skolministern initierade kampanjen mot våld i skolan har kritiserats från många håll. Först lämnade elevrepresentanterna kommittén, därefter Kommunalarbetareförbundets företrädare och nu senast Hem och skolas. I senaste numret av tidningen Fackläraren kritiseras arbetet av Facklärarförbundets företrädare i kommittén.

Mot denna bakgrund vill jag fråga skolminister Mogård vilka slutsatser hon drar av dessa avhopp från kommittén.

1980/81:264 av *Nils Berndtson* (vpk) till industriministern om statsbidraget vid flyttning av företag:

Statliga bidrag för flyttning av företag bör endast utgå om regionalpolitiska och sysselsättningspolitiska strävanden främjas. Ett företag i Linköping har långt framskridna planer på att med statligt stöd flytta verksamheten till

annan ort, utan att dessa kriterier kan anses föreligga. Tvärtom kan åtgärden anses strida mot en nödvändig satsning för att minska kommunens beroende av militär sysselsättning.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga industriministern:

På vilka grunder utgår statsbidrag vid flyttning av ett företag från en ort till en annan?

1980/81:265 av *Kerstin Ekman* (fp) till kommunikationsministern om den bemannade lotsutkiken på Vinga:

Tillkomsten av den beslutade trafikcentralen i Göteborg är av stor betydelse för farledssäkerheten och framkomligheten i ett mycket utsatt område. Den särskilda hamnlotsningen skall också genom uppgårelsen övertagas av sjöfartsverket.

De merkostnader som blir följderna för sjöfartsverket bedöms kunna elimineras efter en viss övergångstid genom olika rationaliseringsåtgärder.

Diskussionerna om rationaliseringarnas omfattning och effekt har givit upphov till vittgående spekulationer och olika framställningar har gjorts från intresserade med anknytning till sjösäkerheten i Göteborgsområdet.

Diskussionerna har i första hand rört de eventuella indragningar som kan ske av den bemannade lotsutkiken på Vinga. Det har framförts, och naturligtvis med all rätt, att den bemannade lotsutkiken är av stor betydelse vad avser säkerheten för såväl yrkestrafiken, fisket som det rörliga friluftslivet.

I uttalanden som gjorts framgår att beslutet om organisationens slutliga utseende är ställt på framtiden och kommer att fattas efter att man samlat erfarenheter av de nya systemen.

När anser kommunikationsministern att slutligt beslut kan fattas i denna fråga?

1980/81:266 av *Kjell-Olof Feldt* (s) till ekonomiministern om insättning på skattefondskonton av lånade medel:

Ett antal stora företag erbjuder nu sina anställda lån för att de skall kunna sätta in pengar på s. k. skattefondskonton. I vissa fall innebär lånerbjudandena att de anställda inte behöver prestera något som helst eget sparande för att kunna uppbära den skattefria ränta och det skatteavdrag som insättningarna ger rätt till.

Eftersom syftet med de skattepremierade insättningarna är att stimulera det enskilda sparandet, vill jag till ekonomiministern rikta följande frågor:

1. Anser statsrådet att insättningar på skattefondskonton av lånade medel överensstämmer med lagstiftningens syften?

2. Avser statsrådet att vidta några åtgärder för att stoppa skattepremiering av sådana insättningar?

1980/81:267 av *Börje Nilsson* (s) till arbetsmarknadsministern om nedläggningen av industrier i Östra Göinge kommun:

Södra Skogsägarnas styrelse har nu fattat det definitiva beslutet om nedläggning av Östanå Pappersbruk med 160 anställda. Till detta kommer att Broby Industrier under sommaren kommer att avveckla pappers- och massafabriken med 150 anställda. Även tidigare har Östra Göinge kommun, där de båda företagen ligger, drabbats hårt av företagskriser. Arbetsmarknaden är redan nu mycket besvärlig i kommunen, vilket gör det nödvändigt med omedelbara åtgärder från statens sida för att rädda sysselsättningen. De alternativa lösningar som har arbetats fram under den senaste tiden i syfte att garantera fortsatt drift vid de båda företagen bör nog prövas i samverkan med staten.

Då vi från socialdemokratiskt håll tidigare har aktualiserat sysselsättningsproblemen i Östra Göinge har beskedet från regeringen varit att man noga följer utvecklingen vid främst Östanå Bruk och Broby Industrier, att man avvaktar MBL-förhandlingarnas slutförande samt att det inom regeringen finns en vilja att reda ut problemen. Det är nu hög tid att något görs från regeringens sida för att rädda sysselsättningen i området. Sker inte det kan det uppstå en allvarlig kris i kommunen.

Med hänvisning till det anförda ställer jag följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd vidta i Östra Göinge kommun med anledning av besluten om nedläggning av Östanå Bruk och pappers- och massafabriken vid Broby Industrier?

1980/81:268 av *Blenda Littmarck* (m) till socialministern om remissbehandlingen av visst betänkande av socialberedningen:

Socialberedningens betänkande, LVM – Lag om vård av missbrukare i vissa fall (SOU 1981:7), är nyligen utsänt på remiss.

Förslaget innehåller, vilket de senaste årens livliga debatt i ämnet starkt understryker, angelägenheter av största intresse för kommunernas sociala verksamhet. Mot den bakgrunden finner jag det förvånande att *inte en enda* kommun anmodats yttra sig, enligt vad som framgår av socialdepartementets förteckning över remissinstanser. Visserligen har Svenska kommunförbundet "beretts tillfälle" att yttra sig. Jag anser emellertid att det är en otillräcklig åtgärd att enbart vända sig till den centrala intresseorganisationen i denna fråga, som är så ytterst viktig för de kommunalt verksamma på fältet.

Mot bakgrund av vad jag här har anfört vill jag ställa följande fråga:

Av vilken anledning har enskilda kommuner inte anmodats att yttra sig över socialberedningens betänkande LVM – Lag om vård av missbrukare i vissa fall (SOU 1981:7)?

16 § Kammaren åtskildes kl. 16.24.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Gunborg Apelgren

Nr 76

Tisdagen den
10 februari 1981
